

Izdots albums «Dzīsmis ap Dīva pīdzimšonu»

2. lpp.

Priesteris Aigars Bernāns pirms katras dziesmas, ko izpildīja Vectilžas folkloras kopa «Saime» (fonā), pastāstīja nedaudz par tās vēsturi, rašanās laiku un vietu.
(Plašāk par albuma prezentācijas pasākumu lasiet 2. lpp.)

Izdots albums «Dzīsmis ap Dīva pīdzimšonu»

10. janvārī Balvu Sakrālās kultūras centrā notika albuma «Dzīsmis ap Dīva pīdzimšonu» prezentācijas pasākums. Ideja par seno, garīgo latgaliešu Ziemassvētku dziesmu ierakstīšanu albumā Pieniņu un Znotiņu draudžu prāvestam Aigaram Bernānam tika lolota jau sen, un tagad – īsi pirms Ziemassvētkiem – tā ir īstenota un pieejama ikvienam interesentam.

Albuma vākam ir izvēlēta Aglonas pagasta Bērzgales baznīcas fotogrāfija. Tā ir prāvesta Bernāna dzimtā baznīciņa, jo tur dzīvoja viņa vecmāmiņa, un pirmie soļi ticībā sperti tieši šajā baznīcā, te svētdienās iets uz Sv. Misi, kopīgi skaitītas lūgšanas un dziedātas garīgās dziesmas. «Babiņa ir bijusi mana ticības skolotāja, un šīs dziesmu albums ir veltījums visām Latgales babiņām, kuras cauri laikmetu griežiem savās ģimenēs ir bijušas (un joprojām ir) galvenās ticības skolotājas, kristīgo tradīciju kopējas un tai skaitā arī garīgo dziesmu glabātājas. Šajā albumā ir iekļautas garīgās dziesmas, kuras mūsdienās zina vairs tikai reāls un kuras nepelnīti draud nonākt aizmirstībā,» stāsta priesteris Aigars Bernāns.

Diska «Ap Dīva pīdzimšonu» dziesmas ļauj novērtēt tikai nelielu daļu no Ziemassvētku tekstu un melodiju bagātības, jo šī izlase, saprotams, nav pilnīga – to noteica tautas tradīciju glabātājas, kuras vēl prata šīs dziesmas priesterim Aigaram Bernānam iedziedāt: Bronislava Žubule un Regīna Vonda Zilupē, Paulīna Čiša tālajā Sibīrijā, Zinaīda Jermoloviča un Domicella Grandāne Pieniņos, Genovefa Brice un Anna Romanovska Smelteros, Lūcija Logina Baltinavā un Antonija Jermacāne Vectilžā.

Albumā latgaliešu valodā ir iedziedātas 14 dziesmas: «Pomozeņom, o, Jezup», «Engeļs gonim saceja», «Nu Jumprovys Dīvs dzyma», «Jezus Biernešs pīdzims ira» u.c. Daudzas no tām ir savulaik atdzejotas no poļu valodas un pirmo reizi publicētas pirmajā latgaliešu lūgšanu un dziesmu grāmatā «Nabożeństwo» tālajā 1771. gadā, bet to vēsture ir krietni vien senāka. Tā, piemēram, dziesmai «Jezus Biernešs pīdzims ira» pamatā ir 14. gs. latīniskais dziedājums «Puer natus in Bethleem». Savukārt par dziesmas «Silē guli, kas ar sūli dreiz uz Tevi, Jezu, steigsīs» autoru tiek uzskatīts poļu jezuīts, teologs un rakstnieks Pēteris Skarga (1536–1612), kurš savas dzīves laikā ir darbojies arī mūsu zemē. Interesanti, ka dziesmas melodija ir aizgūta no polonēzes, kas savulaik atskaņota karaļa Vladislava IV kronēšanas ceremonijā. Dziesma «Engeļs gonim saceja» ir viena no visvecākajām zināmajām Ziemassvētku dziesmām, precīzāk – latīņu viduslaiku dziesmas «Dies est laetitiae» fragments, kas poļu valodā pārtulkota 16. gs., un no tā acīmredzot ir arī tulkojums latviešu valodā.

«Saprotams, ka šis albums nav atklājis visus dārgumus no senā latgaliešu garīgo dziesmu pūra, un, ja būs interese no klausītāju puses, tad ļoti ticams, ka šāda veida ieraksti nebūs pēdējie,» teic priesteris Aigars Bernāns.

Piedāvājumu iedziedāt garīgās dziesmas priesteris izteicis daudziem folkloras kolektīviem, un, lai gan mutiski šo ideju atbalstīja visi, taču pie darba neviens tā īsti arī nav ķēries. Te liels paldies ir jāteic Solvetai Loginai, ar kuru priesteris ir pazīstams kopš ek-

Tilžas folkloras kopa «Sagša»

spedīciju braucieniem pie Sibīrijas latgaliešiem, un viņas vadītajai folkloras kopai «Saime».

«Mums ir liels prieks par savu ieguldīto artavu albuma tapšanā, lai gan tas nemaz nenācās viegli. Viegļāk, protams, bija iedziedāt tās dziesmas, kuras esam pašas dziedājušas kopā ar vecmāmiņām, un krietni grūtāk padevās tās, kuras mums bija gaužām svešas. Senās dziesmas ir ļoti garas, arhaisko tekstu un sarežģīto meloņu izlocīšana nebūt nav vienkārša padarīšana. Arī ieraksta laikā garās dziesmas ne vienreiz vien nācās iedziedāt vairākkārt. Tas lika apjaust to, ka šo garo un laikietilpīgo dziesmu izdziedāšana mums atstāsta ne tikai bibliiskos sīžetus, kas saistās ar Jēzus piedzimšanu, bet ļauj tos izmedītēt, gūstot iekšējo mieru, dvēseles sakārtotību, vieglumu un gandarījumu par paveikto. Tas ir līdzīgi kā ar psalmu dziedāšanu, kad dziedot tu lūgšanā pavadi vairākas stundas,» pastāstīja Vectilžas folkloras kopas «Saime»

vadītāja Solveta Logina, kura kopu vada kopš tās izveidošanas 2007. gada.

Vakara gaitā, albuma atvēršanas svētkos, pasākuma apmeklētāji garīgās dziesmas kopā ar Vectilžas folkloras kopu «Saime» un aicinātajiem vieskolektīviem – Tilžas folkloras kopu «Sagša» un Briežuciema etnogrāfisko ansambli – skanīgi dziedāja līdzī. Tālākie гости bija folkloras kopa «Vīraksne» no Atašienes. Īpaši skanīgi visiem kopā skanēja senā dziesma «Nu Raja skaista mīsta», jo šo dziesmu Latgales draudzēs zina un šur tur vēl dzied arī mūsdienās.

Šis albums ir nopērkams baznīcu grāmatu galdos Latgalē, biedrības «Latgales Studentu centrs» grāmatu galdā, veikalā «O! Marta» Daugavpilī, interneta veikalā «Taiseits Latgolā», kā arī var jautāt personīgi priesterim Aigaram Bernānam, zvanot pa mobilo tālruni 29516867 vai rakstot uz e-pastu: aigars.bernans@inbox.lv. ▼

Teksts: Vineta Zeltkalne